

Matula Jiří, UČO- 131089 : e-mail131089@mail.muni.cz

Konflikty v rodině

Vymezení předmětu a cíle výzkumu

Konflikty a násilí v rodinách jsou témata, které se dnes běžně objevují ve veřejné debatě. Nezůstávají skryty uvnitř rodiny, jako tomu bylo po dlouhá léta, ale stávají se problémem, který je nutno řešit. Jejich „odhalení“ souvisí jednak s posunem hranic toho, co se považuje za intimní a co je již věcí veřejnou, a také s tendencí k dosažení rovnoprávnosti postavení žen a mužů ve společnosti a v rodině. Problematika domácího násilí a konfliktů v domácnostech souvisí s informovaností v oblastech řešení konfliktních situací. Cílem výzkumu zmapovat míru výskytu konfliktů v rodině a zjistit charakteristiky konfliktů v rodině v závislosti na výši dosaženého vzdělání.

Identifikace výzkumného problému

Základním problémem je vzdělání členů rodiny v návaznosti na konfliktnost rodinného soužití.

Základní výzkumnou otázkou tedy je:

ROSTE MÍRA VÝSKYTU KONFLIKTŮ V RODINĚ SE SNIŽUJÍCÍM SE VZDĚLÁNÍM RODIČŮ?

Pane Matulo, otázku jste položil tak, že je na ni možné odpovědět ano či ne, to není úplně ideální. Jak by se Vám třeba zamlouvala otázka : vliv vzdělání na míru výskytu konfliktů v rodině? tak byste mohl stanovit směr kauzality (přepokládáte, že se snižujícím se vzděláním se zvyšuje incidence násilí) nebo byste mohl konstatovat opačnou korelaci nebo žádnou. Striktně sociologicky nahlíženo by taková formulace byla přesnější ☺ pokud Vám ve vzorku dirigují i nesezdané páry (což je podle mě úplně na místě), tak musíte tyto typy alternativního soužití zahrnout do kontextu výzkumu.

V kontextu výzkumu máte kromě prvního odstavce samé citace, no to by asi neprošlo, Zkuste tak trochu parafrázovat, já vím že jste chtěl ukázat, jak jste pracoval s literaturou, ale více parafrázi je vážně nutnost, nikoli volba (s odkazem na literaturu) navíc je problém, že v kontextu výzkumu mluvíte jenom o manželské krizi a vztahu, to byste musel rozšířit (stejně tak jako zvážit slovo rodina ve výzkumné otázce) Primárně jste navrhnul psychologický výzkum, zkuste se prosím zamyslet, zda dotazník by byl tím vhodným nástrojem pro zjišťování takového typu dat. navíc Vás odkazují na kapitolu s Dismana, kde uvádí, jak stresující může být pro respondenta uvést, že je jeho manželství nešťastné, měl byste velký problém s validitou takových dat.

Co takhle na to jít od lesa a shánět data přes organizace, které pomáhají s domácím násilím? (tam je přirozeně zkreslení nehlášené případy, které jsou četné), ale při normální interakci s respondentem jsem velmi skeptická ohledně toho, jestli by Vám to respondent řekl, že je týraný, nebo že existuje nějaký druh psychického teroru.

Co vy na to? Klidně se se mnou pohádejte, ráda se přu☺ literatura by stačila na 4/7 bakalářky, není špatná.

Odvozenými výzkumnými otázkami jsou pak otázky:

Co je nejčastější příčinou konfliktů v rodině?

Jaká manželství jsou nejkonfliktnější?

Kontext výzkumu

Vzdělanost a informovanost narůstá v souvislosti s rostoucími požadavky společnosti na jedince. S růstem těchto požadavků se můžeme setkat také s nárůstem interpersonálních konfliktů. Mění se však i typ negativního chování. Zatímco dříve by se převážná většina takového chování označila za fyzické týrání, dnes se do popředí derou pojmy jako: psychické týrání, psychické vydírání. I toto může souviset s rostoucí vzdělaností, s tím jak jsou lidé seznamováni s problematikou konfliktů a způsobem jak je řešit. Konfliktnost také samozřejmě souvisí s danou kulturou a soužitím rodiny. Konflikty vyskytující se v rodině vznikají v různých oblastech rodinného soužití a jsou ovlivněny celou řadou faktorů .

Základní oblasti v nichž dochází ke konfliktům :

Osobnosti manželů – „zdroj problémů může být primárně v osobnosti jednoho nebo obou partnerů. Může jít o rysy, které jsou zcela v rámci normy, ale neslučují se dobře s rysy partnera nebo s nimi nemusí partner správně zacházet. Dále může jít o rysy abnormální, které už samy o sobě představují dispozici k problémům v interpersonálních vztazích vůbec a v manželském vztahu obzvlášť.“ (Kratochvíl 2000 : str. 82)

Manželský vztah – „Zkoumáme-li...jako zdroj problémů manželský vztah příslušné dvojice, zamýšlíme se nejprve na tím, co původně svedlo manžele dohromady a zda je tyto faktory ve vztahu dosud drží. Zkoumáme jak jsou splněna původní očekávání, jaké faktory tato očekávání určily a na jakých principech je vztah v současnosti založen.“ (Kratochvíl 2000 : str. 93)

Vývoj vztahu v čase – „Problém může být v tom, že manželský vztah nezůstává stále stejný, ale že se vyvíjí a mění. ..Dochází ke konfrontaci ideálních představ o manželství a o partnerovi se skutečností, uplatňuje se proces zevšednění, pozitivní i negativní vliv zvyku. .. Po narození dětí se objevují nové radosti i starosti a pozornost, zejména ženy se zaměřuje spíše na ně. Zvláštní vývojové stádium představuje dorůstání dětí, jejich odpoutávání se od rodičů a jejich případný odchod z domu, klimakterium, panika, zavírání dveří a involuce.“
(Kratochvíl 2000 : str. 126)

Vnitřní manželská situace – jde o problémy a konflikty týkající se vnitřního uspořádání rodiny, vedení domácnosti intimního soužití.

Vnější vlivy – Do tohoto posledního okruhu ... patří vlivy rodičů a příbuzných, přátel známých a sousedů a mimomanželských vztahů (nevěra). (Kratochvíl 2000 : str. 154)

Zkoumaná populace

Nukleární rodiny (sezdaná manželství) a nesezdané déletrvající svazky s dětmi.

Operacionalizace

Osobnosti manželů-

Vyhovují si partneři temperamentově, povahově?

Označuje některý z partnerů svůj protějšek za abnormální osobnost? (je pedant, žárlivý, závislý na alkoholu)

Manželský vztah –

Postupoval při výběru partnera – systematický x šlo o náhodné sblížení.

Naplnění očekávání od manželství.

Označ manželského soužití za citově ochladlý či živý vztah.

Vývoj vztahu v čase –

Považují manželství za stejné jako na začátku?

Pokud došlo k nějakým změnám, jsou pozitivní či negativní?

Pokud jsou či by měli být změny negativní uvažují o rozvodu?

Myslí že měl či bude mít odchod dětí vliv na manželství.

Vnitřní manželská situace –

Shoda či neshoda na otázce využití rodinného rozpočtu.

Způsob trávení volného času – společně x odděleně.

Shoda v otázce výchovy dětí.

Je sexuální soužití harmonické.

Vnější vlivy –

Zda bydlí u rodičů.

Pokud ano zda je soužití harmonické.

Ovlivňují rodiče manželů chod domácnosti?

Tolerance případné nevěry.

Četnost konfliktů –

Jak často dochází k rozporům v některé z výše uvedených oblastí.

Jaké je vyústění těchto rozporů.

Strategie výzkumu a použitá technika sběru dat.

Data budou zjišťována pomocí dotazníku.

Vzorek populace: 1000 manželských párů či párů v trvalém soužití vybraných náhodným výběrem.

Seznam literatury:

Foreman, S., a Dallos, R. (1993). Domestic violence. In R. Dallos, a E. McLaughlin (Ed.)

Social problems and the family (str. 7-46). London: The Open University.

Kratochvíl, S. (2000). *Manželská terapie*. Praha: Portál.

Křivohlavý, J. (2002). *Konflikty mezi lidmi*. Prah: Portál.

Máchová, J. (1970). *Spor o rodinu*. Praha: Mladá fronta.

Možný, I. (1983). *Rodina vysokoškolsky vzdělaných manželů*. Brno: Univerzita J.E. Purkyně v Brně.

Nakonečný, M. (1999). *Sociální psychologie*. Praha: Academia.

Plaňava, I. (2000). *Manželství a rodiny*. Brno: Doplněk.

Plzák, M. (2002). *Manželský svár – zvládnete-li manželský dialog, zvládli jste manželství*. Brno: ERA .

Singly, F. (1999). *Sociologie současné rodiny*. Praha: Portál.

Stagner, R., Mudd, E.H., Gordon, E.W., Simkin, W.E., a Blake, J.J. (1967).

The dimensions of human conflict. Detroit: Wayne State University Press.

- Plaňava, I., Rajmicová, K., Blažková, P. (2003). Manželská spokojenost a partnerské interakce. *Československá psychologie*, 5, 385-391.
- Sobotková, I. (2004). Rodinná resilience. *Československá psychologie*, 3, 233-246.